

LAPSIKONTAKTIT LÄÄKÄREIDEN PERUSKOULUTUKSESSA

Maria Pohjanpää
Syventävien opintojen kirjallinen työ
Tampereen yliopisto
Lääketieteen laitos
Marraskuu 2010

TIIVISTELMÄ

Tampereen yliopisto
Lääketieteen laitos

POHJANPÄÄ, MARIA: LAPSIKONTAKTIT LÄÄKÄREIDEN PERUSKOULUTUKSESSA

Kirjallinen työ, 23 s
Ohjaaja: Professori Matti Korppi

Marraskuu 2010

Avainsanat: Tampereen yliopiston lääketieteellinen tiedekunta, integroitu oppimismenetelmä, lasten kurssi, haastattelu

Tampereen yliopistossa lääketiedettä opiskellaan integroidusti ja käytössä on ongelmalähtöinen oppimismenetelmä. Opinnot kestävät yhteensä kuusi vuotta, joista preklinikka sisältää ensimmäiset 3,5 vuotta ja klinikka seuraavat 2 vuotta. Potilaskontakteja on tarkoitus tulla jo ensimmäisinä vuosina. Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, paljonko lapsikontakteja tulee opiskelun aikana ja millaisia kontaktit ovat laadultaan. Tutkimuksessa haastateltiin seitsemää kuudennen eli viimeisen vuosikurssin opiskelijaa. Haastattelut toteutettiin käyttäen strukturoitua kyselykaavaketta ja haastatteluissa käytiin läpi kaikki opetustilanteet, joissa lapsikontakteja mahdollisesti voisi olla. Jokaisesta kontaktista kysyttiin, oliko haastateltava ollut tilanteessa ainoa opiskelija vai oliko opetus tapahtunut pareittain tai ryhmissä. Samoin kysyttiin, saiko haastateltava ottaa anamneesia tai tutkia itse. Myös kontaktin kesto selvitettiin. Tuloksia vertailtiin preklinikan, lasten kurssin ja muun klinikan välillä. Haastateltavilla oli opiskeluiden aikana kontakteja yhteensä 798, keskimäärin 114 kontaktia jokaisella oppilaalla. Hieman alle puolet näistä oli lasten kurssilla, mutta myös varhaiset lapsikontaktit prelinikassa toteutuivat. Ajallisesti kontakteja tuli yhteensä n. 35 tuntia. Lapsia tutkittiin eniten ryhmässä lasten kurssilla ja yksin klinikassa. Kontakteista demonstraatioita oli eniten prelinikassa, ja opiskelijat saivat itse tutkia eniten lasten kurssilla. Integroitu koulutus selvästi toimii ainakin lapsikontakteissa, ja kontakteja tulee kaikille opiskelijoille varsin hyvin opiskeluiden aikana. Opiskelijat pääsevät myös itse tutkimaan runsaasti lapsipotilaita ja saavat heistä hyvän käsityksen.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS	3
3 AINEISTO JA MENETELMÄT	3
4 TULOKSET	5
5 POHDINTA	9
LÄHTEET	11
LIITTEET	12
Liite 1. Kyselykaavake	12
Liite 2. Tulokset	19
Liite 3. Tulosten vertailu	23

1 JOHDANTO

Tampereen yliopistossa lääkäreiden peruskoulutus uudistettiin vuonna 1994, ja uudistuksen tavoitteeksi asetettiin kouluttaa lääkäreitä, joilla on humaani suhtautuminen potilaisiin ja kyky ratkaista ongelmia, hankkia tietoa itsenäisesti, soveltaa tieteen tuloksia kriittisesti ja toimia yhdessä terveydenhuollon muiden ammattilaisten kanssa (Hakkarainen & Pasternack 2005). Lisäksi tavoitteeksi asetettiin hyvät ryhmätyötaidot ja kliiniset taidot, ja näiden taitojen opiskelu päätettiin toteuttaa suunnitellusti läpi koulutusohjelman. Opiskelijat kohtaavat potilaita ensimmäisestä opiskeluvuodesta alkaen. Viitekehykseksi valittiin ongelmalähtöinen oppiminen (OLO), englanniksi problem-based learning (PBL). Ongelmalähtöinen oppiminen edellyttää luopumista perinteisestä jaosta prekliinisiin, kliinis-teoreettisiin ja kliinisiin opintoihin. Perustieteet, kliiniset tieteet ja kliiniset taidot opiskellaan integroituina kokonaisuuksina läpi koulutusohjelman (Hakkarainen & Pasternack 2005.)

Prekliininen vaihe

Lääkärin peruskoulutus, lääketieteen lisensiaatin tutkinto, kestää kuusi vuotta. Prekliininen vaihe kestää koulutuksen ensimmäiset kolme ja puoli vuotta, joista kahden ensimmäisen vuoden aikana käydään läpi ihmisen elimistön toimintamekanismit painottaen terveen elimistön toimintaa, ja seuraavien puolentoista vuoden aikana samat kokonaisuudet opiskellaan uudelleen keskeisten sairauksien kautta (Hakkarainen & Pasternack 2005). Nämä asiat opiskellaan integroidusti 23 eri opintojakson aikana. Ongelmalähtöisen oppimismenetelmän mukaisesti opiskellaan itsenäisesti toimivissa, tutorien ohjaamissa pienryhmissä. Hakkaraisen ym. (2000) mukaan ryhmissä käsitellään ilmiöitä tai potilastapauksia kuvaavia ongelmia, joita analysoimalla opiskelijat päätyvät oppimistavoitteisiin. Tämän jälkeen opiskelijat pyrkivät opiskelemaan tavoitteissa mainitut asiat kirjallisuuden, ryhmätöiden sekä luentojen avulla, minkä jälkeen asiasta keskustellaan uudestaan turoryhmässä ja selvitetään epäselviksi jääneet asiat. Lisäksi tiedon hankkimista varten jaksoihin on suunniteltu aiheeseen liittyviä asiantuntijapaneeleja, tutustumiskäyntejä terveydenhuollon toimipisteisiin sekä nimetty eri oppialoilta ns. resurssihenkilöt, joihin opiskelijat voivat suoraan ottaa yhteyttä kohdatessaan ongelmia tiedonhankinnassa (Holmberg-Marttila ym. 1998).

Peruskoulutuksessa korostetaan kokemuksellista oppimista, ja opiskeluun kuuluu tutorongelmien lisäksi jo ensimmäiseltä vuosikurssilta lähtien potilaskontaktit etenkin tutustumiskäyntien ja ryhmätöiden yhteydessä. Potilaskontaktitilanteessa voi opiskelija seurata vanhempaa ja

kokeneempaa terveydenhuollon ammattilaista, joka opettaa ja ohjaa esimerkiksi opiskelijaa. Samalla opiskelija saa kosketuksen lääkärikoulutuksen perinteiseen menetelmään, mestari-kisälli-opetukseen (Holmberg-Marttila ym. 2005). Opiskelija voi myös itse soveltaa oppimaansa käytäntöön opettajan toimiessa lähinnä asiantuntijana ja ohjaajana, jolloin kyseessä on ns. kokemuksellinen oppiminen (Rauste-von Wright & von Wright 1994, 141). Potilaskontakteissa harjoitellaan myös vuorovaikutustaitoja, joita kehittämällä voidaan parantaa potilastyytyväisyyttä, hoitoon sitoutumista, hoitomyönteisyyttä ja lopulta lääketieteellisen hoidon tuloksia (Karvonen ym. 2000). Hyvät vuorovaikutustaidot parantavat myös lääkärin omaa jaksamista. Vuorovaikutustaitojen oppiminen korostuu erityisesti, kun on kyse lapsipotilaasta. Tällöin vastaanottotilanteen kulkuun vaikuttavat potilas-lääkärivuorovaikutuksen lisäksi lääkärin vuorovaikutus vanhempiin sekä perheen sisäiset vuorovaikutussuhteet.

Kliininen vaihe

Kliininen vaihe alkaa prekliinisen jälkeen ja kestää 2 vuotta. Tällöin muodostetaan kokonaiskäsitys diagnostiikasta, hoidosta, tautien esiintyvyydestä ja ennaltaehkäisystä (Hakkarainen & Pasternack 2005). Klinikavaiheessa opiskelijat osallistuvat kerran viikossa potilasseminaareihin, joissa käsitellään keskeisimpiä sairauksia ja ongelmia. Seminaarin jälkeen on usein aiheeseen liittyviä luentoja. Muina päivinä opiskellaan opintojakson klinikassa eli Tampereen yliopistollisessa keskussairaalassa, jolloin opitaan lähes yksinomaan potilastapausten kautta. Yleislääketieteen opetusta on hajautettu terveystieteisiin ja sisätautien ja kirurgian opetusta keskussairaalaan, koska yliopistosairaaloissa nykyisin hoidetaan enimmäkseen vaikeita ja harvinaisia sairauksia eikä niinkään tavallisimpia sairauksia (Virjo ym. 2004). Seminaarien ja toimipisteissä tapahtuvan opetuksen lisäksi opetukseen kuuluu myös monia ryhmätöitä. Viimeisenä opinnoissa on verestysjakso, jolloin kerrataan ydinasioita ja perehdytään uusimpaan hoitokäytäntöihin vaikuttaneeseen tietoon. Lisäksi perustutkintoon kuuluu 4 kk pakollista harjoittelua, joka suoritetaan loma-aikoina.

Integroidussa opetuksessa kunkin erikoisalan opetus jakautuu kuudelle vuodelle. Lastentauteja käsitellään lähes kaikkien opintojaksojen luennoissa, seminaareissa ja ohjatuissa pienryhmissä. Ryhmätöiden ja tutustumiskäyntien yhteydessä käydään tutkimassa lapsia prekliinisestä vaiheesta lähtien sekä sairaalassa että terveydenhuollon muissa pisteissä, kuten lastenneuvoloissa. Lastentautien jakso kestää kuusi viikkoa, jonka aikana työskennellään 8 päivää poliklinikalla ja 16 päivää lastenosastoilla, mukaan lukien lastenneurologinen ja lastenkirurginen osasto. Lastentautien kurssi suoritetaan joko neljännen vuosikurssin keväällä tai viidennen vuosikurssin syksyllä.

Lastenpsykiatria käsitellään paitsi omalla kurssilla myös lastentautien ja perusterveydenhuollon jaksoilla.

2 TUTKIMUKSEN TARKOITUS

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää Tampereen yliopiston lääketieteen peruskoulutuksessa opiskelijoiden lapsikontaktien määrä ja laatu kuuden vuoden integroidun opetussuunnitelman aikana, jonka perustana on ongelmalähtöinen oppimismenetelmä. Lapsikontaktit selvitettiin erikseen prekliinisessä ja kliinisessä vaiheessa sekä erikseen lastentautien kliinisellä kurssilla ja kurssin ulkopuolella. Lisäksi pyrimme arvioimaan, toteutuvatko varhaiset potilaskontaktit myös lapsilla.

Paitsi lapsikontaktien määrää, pyrimme arvioimaan myös niiden laatua: Tapaavatko opiskelijat lapsia yksin vai ryhmissä? Saavatko opiskelijat haastatella ja tutkia lapsia? Tulevatko opetustapahtumat hyvässä järjestyksessä toisiinsa nähden ja kasvaako opiskelijan vastuu tiedon ja taidon lisääntyessä?

3 AINEISTO JA MENETELMÄT

Aineistona käytettiin vuonna 2003 aloittaneiden opiskelijoiden lukujärjestyksiä koko kuuden vuoden opiskeluajalta. Lukujärjestykset ja jaksojen keskeinen sisältö on kirjattu jaksoviikoihin, joita on yhteensä 19 prekliinisessä ja 7 kliinisessä vaiheessa. 6 kliinisen vaiheen jaksossa ei ole viikkoja, vain lukujärjestykset. Viimeinen opintojakso, ns. verestysjakso, johon kuuluu kolme viikkoa vapaaehtoista kliinistä työskentelyä sekä koulutukseen pakollisena kuuluva neljän kuukauden harjoittelu jätettiin tutkimuksen ulkopuolelle. Muiden jaksojen lukujärjestyksistä kerättiin kaikki opetustilanteet, joihin on saattanut kuulua lapsikontakteja. Tällaisia tilanteita alkaen yksittäisistä harjoituksista useamman päivän kliiniseen työskentelyyn oli yhteensä noin 100, joista 35 oli preklinikan aikana, 9 lastentautien kurssilla ja loput muiden klinikoiden aikana.

Seuraavassa vaiheessa haastateltiin seitsemää kuudennen vuosikurssin opiskelijaa. Haastattelut tehtiin syksyn 2008 aikana. Kaikki haastateltavat olivat aloittaneet opiskelunsa syksyllä 2003 (taulukko 1). Vain yksi haastatelluista oli haastatteluhetkellä suorittanut kaikki kliiniset kurssit. Kolmella haastateltavalla oli perusterveydenhuollon kurssi kesken, yhdellä neurologian ja yhdellä silmätautien kurssi. Yksi haastateltavista oli pitänyt puolen vuoden tauon opiskeluissa, minkä takia hänellä oli kokonaan vielä käymättä silmätautien, ihotautilien, onkologian, kuntoutuksen ja

psykiatrian kurssit ja haastatteluhetkellä hänellä oli kesken perusterveydenhuollon kurssi.

TAULUKKO 1. Haastateltavien aloitusvuosi ja opintotilanne

	Aloitusvuosi	Kesken olevat kurssit	Kurssit, joita ei ole käynyt
Opiskelija 1	2003	Neurologia	-
Opiskelija 2	2003	Silmätaudit	-
Opiskelija 3	2003	PTH	-
Opiskelija 4	2003	PTH	-
Opiskelija 5	2003	PTH	-
Opiskelija 6	2003	PTH	silmätaudit, ihotaudit, onkologia, kuntoutus, psykiatria
Opiskelija 7	2003	-	-

Haastattelut tehtiin eri päivinä kolmessa pienessä ryhmässä, joissa haastateltavia oli yksi, kaksi ja neljä. Ryhmien tarkoituksena oli, että opiskelijat muistaisivat opetustilanteet paremmin toistensa avulla. Haastattelut toteutettiin käyttäen strukturoitua kyselykaavaketta (liite 1). Haastatteluissa käytiin järjestyksessä jokainen lukujärjestyksistä poimittu opetustilanne läpi aloittaen ensimmäiseltä vuosikurssilta. Tarvittaessa haastateltavien muistia virkistettiin siten, että haastattelija kuvaili opetustilannetta tarkemmin.

Haastatteluissa kysyttiin jokaiselta haastateltavalta, kuinka monta lapsikontaktia opetustilanteen aikana oli ollut ja kauanko ne olivat ajallisesti kestäneet. Lisäksi selvitettiin, tapahtuiko lapsen haastattelu tai tutkiminen yksin, pareittain vai ryhmässä. Lapsikontaktit luokiteltiin myös kontaktin laadun perusteella kolmeen eri ryhmään: demonstraatio, anamneesi ja status. Demonstraatiossa opiskelijat eivät itse osallistu aktiivisesti lapsen tutkimukseen vaan he seuraavat tutkimusta sivusta. Tällainen opetus tapahtuu esimerkiksi vastaanottotilanteessa, jossa opiskelija seuraa sivusta kun lääkäri tutkii potilaan ilman että opiskelija itse osallistuu tutkimukseen. Anamneesissa opiskelijat ottavat itse päävastuun esitiedoista haastatteleamalla lasta ja hänen vanhempiaan. Tällöin opetushenkilön rooli on seurata haastattelua tai tarkentaa myöhemmin tietoja tarvittaessa. Statuksessa opiskelijat tekevät itse kliinisen tutkimuksen tai ainakin oleellisen osan siitä, siis tutkivat potilaan anamneesin oton ja inspektion lisäksi. Tähän ryhmään luokiteltiin myös kontaktit, joissa haastateltavat ovat itse tehneet jonkin toimenpiteen potilaalle, kuten ottaneet verinäytteen.

Tutkimuksessa alle 16-vuotiaat luokiteltiin lapsiksi. Lapsipotilaan leikkaukseen osallistumista ei kirjattu kontaktiksi. Lapselle annettu anestesia luokiteltiin kontaktiksi, jos haastateltava oli

haastatellut tai tutkinut lapsen ennen nukuttamista. Lapsikontaktit osastokiertojen aikana, samoin kuin osallistuminen synnytykseen tai keisarinleikkaukseen, selvitettiin erikseen.

Haastateltavat arvioivat joitakin kontakteja muutaman luvun tarkkuudella eivätkä osanneet aina sanoa tarkkaa lukua. Tällöin kontaktin määräksi merkittiin taulukkoon kontaktiarvion puolenvälin, jotta aineisto on luettavampi ja helpommin analysoitavissa. Esimerkiksi jos haastateltava sanoi 1–2 kontaktia, kontaktimääräksi laitettiin 1,5.

Haastatteluissa kerätty aineisto yhdistettiin yhteiseen taulukkoon (liite 2). Tähän laskettiin, kuinka monta kontaktia haastateltavilla oli yhteensä ollut kunkin opetutilanteen aikana, kuinka paljon niitä oli keskimäärin ja mikä oli niiden vaihteluväli. Samoin laskettiin kontaktien kesto yhteensä kyseisen opetustilanteen aikana, niiden keskimääräinen kesto sekä vaihteluväli. Taulukkoon laskettiin myös, miten kontaktit jakaantuivat opiskelijaryhmän koon sekä kontaktin laadun mukaan.

Tuloksia vertailtiin kolmessa ryhmässä: prekliininen vaihe, lastentautien kurssi ja muu kliininen vaihe. Tässä vaiheessa laskettiin myös lapsikontaktien määrä ja kesto erikseen jokaiselle opiskelijalle koko opiskeluvuosien aikana. Samalla laskettiin, paljonko jokaisessa ryhmässä tuli lapsikontakteja yhteensä, mikä oli keskihajonta, keskiarvo sekä vaihteluväli. Samat arvot laskettiin myös kontaktien kestoille. Myös kontaktiryhmän koko ja kontaktin laatu laskettiin erikseen jokaiseen ryhmään. Perusterveydenhuollon lapsikontaktit kartoitettiin erikseen. (Liite 3)

4 TULOKSET

Seitsemällä haastateltavalla oli kuuden vuoden opiskelujen aikana yhteensä 797,5 lapsikontaktia eli keskimäärin 114 kontaktia opiskelijaa kohti (keskihajonta 25,4, 95 % luottamusväli 106,8–121,0) (taulukko 2). Näistä 84 (11 %) oli prekliinisessä vaiheessa, 350,5 (44 %) lastentautien kurssilla ja 363 (46 %) muilla kliinisillä kursseilla. Prekliinisessä vaiheessa keskihajonta oli 6,2 ja vaihteluväli 4–20, kun taas lastentautien kurssilla vastaavat luvut olivat 9,6 ja 41–69,5. Muilla kliinisillä kursseilla keskihajonta oli hyvin suurta samoin kuin vaihteluväli. Keskihajonta oli 19,7 ja vaihteluväli 31–92. Ensimmäisellä vuosikurssilla oli keskimäärin 1,9, toisella 1,1 ja kolmannella 63,5 lapsikontaktia opiskelijaa kohden.

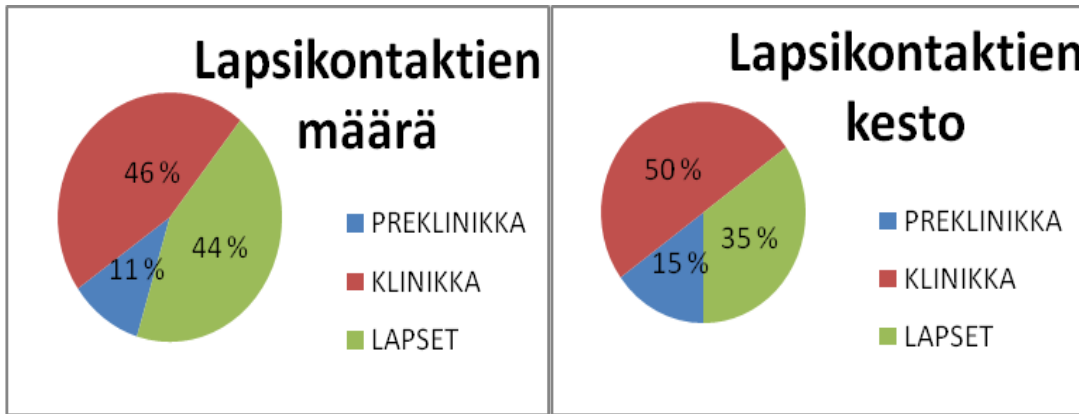
TAULUKKO 2. Lapsikontaktien määrä (kpl)

	Lapsikontaktit yhteensä	Lapsikontaktit /opiskelija, keskiarvo	SD	Vaihteluväli	
				Min	Max
Prekliininen	84	12	6,2	4	20
Kliininen, ilman lastentautien kurssia	363	51,9	19,7	31	92
Lastentautien kurssi	350,5	50,1	9,6	41	69,5
Yhteensä	797,5	114	25,4	106,8	121

Haastateltavilla oli lapsikontakteja ajallisesti määriteltynä prekliinisessä vaiheessa keskimäärin 311 minuuttia (15 %), lastentautien kursseilla 727 minuuttia (35 %) ja muissa klinikoissa 1 036 minuuttia (50 %) (taulukko 3, kuvio 1). Yhteensä kontaktien kesto oli preklinikalla 2 180 minuuttia, lastentautien kursseilla 5 087 minuuttia ja muilla klinikoilla 7 250 minuuttia. Kaikilla haastateltavilla oli opiskeluiden aikana kontakteja yhteensä 2 074 minuuttia. Keskihajonta ja vaihteluväli olivat kontaktien kestossa paljon suuremmat kuin kontaktien määrässä. Suurimmat vaihtelut olivat kestonkin suhteen muilla klinikoilla (taulukko 3).

TAULUKKO 3. Lapsikontaktien kesto (min)

	Lapsikontaktien kesto yhteensä	Lapsikontaktien kesto / oppilas, keskiarvo	SD	Vaihteluväli	
				Min	Max
Prekliininen	2 180	311	180,3	65	510
Kliininen, ilman lastentautien kurssia	7 250	1 036	338,9	512	1 608
Lastentautien kurssi	5 087	727	188	505	1 024,5
Yhteensä	14 517	2 074	502		

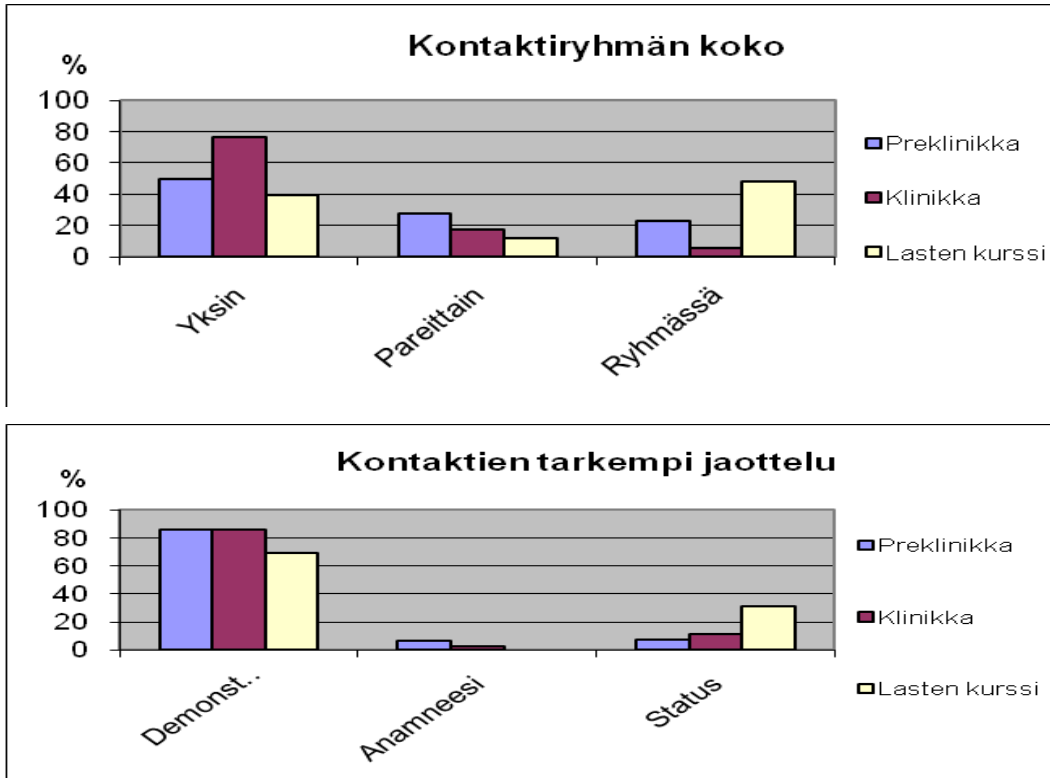
KUVIO 1. Lapsikontaktien määrän ja keston vertailu

Opiskelijaryhmän koon mukaan puolet prekliinisistä kontakteista tapahtui yksin ja puolet joko pareittain tai ryhmissä (taulukko 4, kuvio 2). Lastentautien kurssilla kontakteja oli noin nelinkertainen määrä, mutta puolet niistä tapahtui ryhmässä. Muissa klinikoissa oli lapsikontakteja yhteensä yhtä paljon kuin lastentautien kurssilla ja 75 % niistä tapahtui yksin.

Suurin osa kontakteista voidaan luokitella demonstraatioiksi (taulukko 4, kuvio 2). Pelkkää anamneesia ei lastentautien kurssin aikana otettu ollenkaan ja tällaisia kontakteja oli myös hyvin vähän muissa klinikoissa ja preklinikassa. Statusta saatiin tehdä vähiten preklinikassa ja eniten lastentautien kurssilla.

TAULUKKO 4. Lapsikontaktit jaoteltuna opiskelijaryhmän koon sekä kontaktin laadun mukaan (kpl)

	Lapsikontaktit / opiskelijaryhmän koko, keskiarvo (keskihajonta) %			Kontaktin laatu, keskiarvo (keskihajonta) %		
	Yksin	Pareittain	Ryhmässä	Demonstr.	Anamneesi	Status
Prekliininen	41,5 (5,6) 9 %	23 (3,9) 18 %	19,5 (3,8) 9 %	72 (8,5) 12 %	5,5 (0,6) 38 %	6,5 (0,7) 4 %
Kliininen, ilman lastentautien kurssia	278 (26,8) 61 %	63 (6,9) 50 %	22 (1,5) 10 %	312 (23,9) 50 %	9 (1,3) 62 %	42 (3,7) 27 %
Lastentautien kurssi	139,5 (14,8) 30 %	41 (7,9) 32 %	170 (48,6) 80 %	241,5 (45) 39 %	0 (0) 0 %	109 (11) 69 %
Yhteensä	459 (20,8) 100 %	127 (6,4) 100 %	211,5 (7,9) 100 %	625,5 (19,3) 100 %	14,5 (1,1) 100 %	157,5 (6,5) 100 %

KUVIO 2. Lapsikontaktit tarkemmin

Jaksokirjojen ryhmätöiden selitysten mukaan opiskelijoilla pitäisi olla lapsikontakteja lastentautien kurssilla järjestettävissä ylläkäärin kierto ja osasto-opetus ryhmätöissä. Yhdelläkään haastateltavalla ei kuitenkaan ollut näissä yhtään kontaktia tai opetusta ei heille järjestetty. Preklinikassa hyökkäys ja puolustus -kurssilla klinisten taitojen ryhmätyössä infektiotapaus jaksokirjan mukaan opiskelijat tutkivat joko aikuis- tai lapsipotilaan. Kukaan haastateltava ei tutkinut lasta kyseisessä ryhmätyössä.

Kaikilla haastateltavilla oli erittäin paljon lapsikontakteja etenkin lastentautien kurssilla tehdyillä osastokierroilla. Opiskelijat ovat yhteensä 16 päivää sijoitettuna eri osastoille ja osallistuvat lähes kaikkina aamuina kierroille ennen pienryhmissä iltapäivällä tapahtuvia opetuksia. Osastokiertojen lapsikontakteja ei kirjattu tässä tutkimuksessa, koska lukumäärää on mahdoton arvioida takautuvasti.

Perusterveydenhuollon opintoihin kuuluvan terveyskeskustyöskentelyn aikana lapsikontakteja oli keskimäärin 30,9 (SD 22,1) opiskelijaa kohden, mikä vastaa 62 % lastentautien kurssin kontakteista ja 60 % muiden klinisten kurssien kontakteista.

Gynekologian kurssilla opiskelijat ovat yhden viikon ajan synnytyssalissa. Tällöin on tarkoitus joko

seurata tai päästä avustamaan vähintään neljään synnytykseen. Jokainen haastateltava oli seurannut 3–4 synnytystä (yhteensä 25), ja suurin osa oli osallistunut yhteen keisarileikkaukseen. Noin puolessa synnytyksistä opiskelijat olivat toimineet aktiivisina avustajina.

Preklinikassa ensimmäisellä vuosikurssilla oli opintokäynti äitiys- tai lastenneuvolaan. Kolmella haastateltavalla oli lapsikontakteja, yhteensä 10 kappaletta. Kaikki olivat yksin tapahtuvia ja demonstraatioita. Kontaktien kesto oli yhteensä 405 minuuttia. Klinikassa perusterveydenhuollon kurssilla lapsikontakteja oli kaikilla haastateltavilla. Yhteensä kontakteja oli 43 kappaletta, ja samoin kuin preklinikassa, kaikissa kontakteissa haastateltavat olivat yksin ja kontaktit olivat demonstraatioita. Näiden kesto oli yhteensä 960 minuuttia.

5 POHDINTA

Tutkimuksen mukaan lapsikontakteja tulee jokaiselle opiskelijalle kuuden vuoden aikana n. 114 kappaletta. Ajallisesti lapsikontakteja on n. 35 tuntia opiskelijaa kohden. Ensimmäiset lapsikontaktit tapahtuvat prekliinisessä vaiheessa, joten varhaiset potilaskontaktit toteutuvat lasten osalta. Siellä kontakteja tulee kuitenkin vähiten, vaikka sen kesto on pisin. Lastentautien kurssin kesto on huomattavasti pienempi (kuusi viikkoa), mutta kontakteja tulee siellä lähes saman verran kuin muun kliinisen vaiheen aikana yhteensä, mikä on ymmärrettävää. Lisäksi todellisten kontaktien määrä on esitettyä suurempi, koska kaikkia osastoilla tulevia kontakteja ei voitu kirjata.

Lastentautien kurssin lapsikontakteista yllättävän suuri osa on parityöskentelyä tai demonstraatiota. Lasten kurssilla on kaksi viikkoa työskentelyä opetuspoliklinikalla, jossa opetetaan vain potilaiden avulla. Vaikka opiskelijat haastattelevat ja tutkivat potilaat itsenäisesti, tapaukset puretaan ryhmissä. Näiden viikkojen aikana toteutuu huomattava osa lastentautien kurssin lapsikontakteista, mutta vain osa on kirjattu yksin tapahtuvaksi itsenäiseksi työskentelyksi.

Muilla klinikoilla ja neuvolassa toteutui runsaasti lapsikontakteja. Tämä osoittaa sen, että lasten sairauksiin perehdytään myös integroidussa opetuksessa, ei ainoastaan kuuden viikon lastentautien kliinisellä jaksolla. Neuvolassa kontaktit olivat vain demonstraatioita, eikä kukaan saanut siellä tutkia itse. Neuvolassa olisi kuitenkin hyvä mahdollisuus tutkia terveitäkin lapsia, joita ei paljoa tavata muissa opetuspaikoissa. Terveen lapsen kasvu ja kehitys opetetaan ensimmäisellä vuosikurssilla. Vähimmillään lapsikontaktit ovat toisella vuosikurssilla, joten tässä suhteessa integraatio toimii huonosti. Lapsien kohtaamista opetetaan kuitenkin hyvin loogisesti, koska aluksi opiskelijat vain tarkkailevat tutkimistilanteita ja sen jälkeen pääsevät itse tekemään statuksia. Tämä

selviää siitä, että preklinikassa ja muissa klinikoissa kontaktit ovat lähinnä demonstraatioita ja suurin osa statuksista oli lastentautien kurssilla.

Tulosten luotettavuutta arvioitaessa pitää ottaa huomioon, että haastateltavia on vain seitsemän opiskelijaa. Haastattelut tehtiin strukturoidusti selvittämällä etukäteen millä opintojaksoilla lapsikontakteja voi tapahtua. Lisäksi haastateltavia autettiin muistelemaan kontakteja. Haastattelussa käytiin yli 100 opintojaksoa tai yksittäistä harjoitusta, joten haastatteluja voidaan pitää hyvin kattavina. Haastateltavat olivat kuudennen vuosikurssin opiskelijoita, joten todennäköisesti eniten kontaktien määrien arvioinnissa tapahtui virheitä ensimmäisten vuosien osalta. Tuolloin kontakteja oli kuitenkin suhteellisen harvoin ja tilanteita jännitti paljon enemmän, minkä takia kontaktitilanteet ovat todennäköisesti jääneet paremmin mieleen kuin klinikkavuosina. Voidaan olettaa, että muillakin haastateltavien kurssilla olevilla opiskelijoilla on ollut suunnilleen saman verran lapsikontakteja kuin haastateltavilla. Tämän takia tuloksia voidaan suhteellisen hyvin yleistää, ainakin niihin opiskelijoihin, jotka ovat aloittaneet opintonsa 2000-luvun alussa Tampereen tiedekunnassa. Muihin yliopistoihin tulokset eivät ole yleistettävissä.

Suurimmat virheet tutkimukseen aiheuttaa muistivirheet. Haastateltavien oli hyvin vaikea muistaa tarkkaa kontaktien määrää, ja varmasti he unohtivat osan kontakteista. Hyvin usein haastateltavat arvioivat kontakteja olleen esim. 4–5, eivätkä he osanneet sanoa kumpi todennäköisemmin. Myös kontaktia tarkemmin kuvailtaessa eivät haastateltavat aina muistaneet, olivatko olleet yksin vai pareittain. Tuloksiin vaikuttaa myös, montako haastateltavaa haastatteluryhmässä oli ja miten hyvin he auttoivat toisiaan muistamaan.

Tampereen yliopiston lääketieteen integroidussa opiskelussa integraatio toimii erittäin hyvin ainakin lapsikontaktien suhteen, koska kaikista kontakteista hieman alle puolet oli lastentautien kurssin aikana. Lapsikontakteja myös tulee tutkimuksen mukaan paljon kaikkien opiskeluvuosien aikana. Opiskelijat pääsevät itse tutkimaan lapsia ja saavat näin hyvän käsityksen myös niistä asioista, mitä pitää ottaa erityisesti huomioon, kun on kyseessä lapsipotilas ja hänen perheensä.

LÄHTEET

Hakkarainen K, Koivisto A-M, Laippala P, Puhakka H, Pasternack A. Lääkärikoulutuksen aikana karttuvan tiedon jatkuva arviointi. *Duodecim* 2000;116:1375–1380

Hakkarainen K, Pasternack A. Lääketieteen oppialojen integraatio edistää oppimista ja opinto-ohjelman ydinosan määrittämistä. *Duodecim* 2005;12:633–639

Holmberg-Marttila D, Peura A, Ryyänen K, Turunen J, Pasternack A. Lääkäriksi oppiminen. *Duodecim* 2005;121(5):547–55

Holmberg-Marttila D, Virjo I, Kosunen E, Virtanen P. Ongelmalähtöinen opiskelu lääketieteen opiskelijoiden arvioimana. *Duodecim* 1998;114(19):1956

Karvonen P, Larivaara P, Hietanen P, Hyöty M, Lindfors O, Nikkarinen T, Virén M. Vuorovaikutustaitoja lääkäreille. *Suom Lääkäril* 2000;55(17):1877–1881

Rauste-von Wright M, von Wright J. *Oppiminen ja koulutus*. WSOY, Juva 1994

Virjo I, Jussila A, Koivukoski A-M, Lahtinen H, Suomela P. Lääkärikoulutuksen hajauttaminen – Tampere edelläkävijänä. *Suom Lääkäril* 2004;59(40):3771–3775

LIITTEET

Liite 1. Kyselykaavake

Opetustilaisuus	Kyllä kontakteja, montako?	Kontaktiryhmän koko? Yksin/ Pareittain/ Ryhmässä	Kontaktin tarkempi jaottelu? Demonstraatio/ Anamneesi /Status	Kontaktin kesto
PREKLIININEN				
1. vuosikurssi				
1. Johdanto				
Kliiniset taidot /opintokäynnit sairaalassa ja terveyskeskuksessa: Potilas-lääkärisuhde (sekä potilaan että lääkärin kannalta) 2*6 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
2. Solut, kudokset ja niiden toiminta				
Kliiniset taidot: Inspektio ja potilaan haastattelu TAYS:ssa (sisätautioppi) 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
3. Hermoston toiminta ja aistiminen				
Kliiniset taidot: Korvan tutkiminen korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikalla tai kliinisten taitojen laboratoriossa 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
6. Lisääntyminen, kasvu ja kehitys				
Ryhmätyöt: Lapsen kehitys ja kehitysvaiheen määrittäminen sekä lapsen motorinen kehitys ja sen ongelmia ryhmätyötilassa. (Psykologia ja terveydenhuollon sosiologia) 5 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Kliiniset taidot: Kommunikaatiotaidot lastenpsykiatriassa lastentautien klinikalla tai poliklinikalla TAYS:ssa 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Opintokäynti: Äitiysneuvola ja / tai lastenneuvola Tampereen tai lähikuntien neuvoloissa 3 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Opintokäynti: Ylisen palvelukeskus 3 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
7. Ravinto ja ravinnon hyödyntäminen				
Kliiniset taidot: Ravintoanamneesi-harjoitus kotona tai TAYS:ssa (sisätautioppi)	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Kliiniset taidot: Vatsan alueen tutkiminen / status TAYS:ssa (kirurgia) 2 h				
8. Hapen saanti				
Kliiniset taidot: thoraxin kuvantaminen TAYS:n röntgenosastolla (sädediagnostiikka) 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

(jatkuu)

Liite 1. (jatkuu)

9. Hormonitoimintaan perustuva säätely				
Kliiniset taidot: Kilpirauhaspotilas ja potilastapauksia endokriinisistä potilaista ja kalsiumin aineenvaihdunnasta (sisätautioppi ja lastentautioppi) 3 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
2. vuosikurssi				
10. Hermoston autonomiset ja integroivat toiminnot				
Kliiniset taidot: Elektroenkefalografia EEG TAYS:ssa 3 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Opintokäynti: Kulttuurin monet kasvot 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
11. Hyökkäys ja puolustus				
Kliiniset taidot: Infektiotapaus TAYS:ssa (mikrobiologia) 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Kliiniset taidot: Potilaan haastattelu sekä anamneesi ja status (yleislääketiede ja sisätautioppi) 2*2,5 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
3 vuosikurssi				
Kliiniset taidot: Päivystys terveyskeskuksessa sekä terveyskeskustyöskentely Tampereen lähikuntien terveyskeskuksissa 2*6 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Kliiniset taidot: Vuorovaikutustaidot (videointi opetus) 2,5 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
14. Ennaltaehkäisy				
Kliiniset taidot: terveystarkastus kotona	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
15. Neste- ja elektrolyyttitasapaino				
Kliiniset taidot: Potilaan tutkiminen ja haastattelu sekä urologisen potilaan haastattelu TAYS:ssa (sisätautioppi, kirurgia, urologia) 1 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
16. Infektio				
Kliiniset taidot: Lapsipotilaan tutkiminen lastentautien klinikassa (lastentaudit) 1 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Kliiniset taidot: vapaaehtoinen päivystys lastentautien päivystyspoliklinikalla 6 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Potilaseminaari pediatriasta potilaista 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
17. Rintakipu / Hengenahdistus				

(jatkuu)

Liite 1. (jatkuu)

Kliiniset taidot: Anamneesi ja status sekä sydämen auskultaatio TAYS:ssa (sisätautioppi) 4,5 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Potilaseminaari lastentaudeista 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
18. Hermoston toimintahäiriöt				
Kliiniset taidot: Neurologisen potilaan tutkiminen sekä neurokirurgiseen osastoon tutustuminen TAYS:ssa (neurologia) 5 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Kliiniset taidot: Lastenneurologiaa eri TAYS:n osastoilla tai poliklinikoilla 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
19. Diagnostiikka ja hoito				
Ryhmätö: Sädediagnostiikka TAYS:ssa 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Kliiniset taidot: Päivystyspotilaan diagnostiikka ensiavussa (sisätaudit / kirurgia) 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
4 vuosikurssi (syksy)				
Kliiniset taidot: Terveyskeskustyöskentely Tampereen lähikuntien terveyskeskuksissa (yleislääketiede) 6 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Kliiniset taidot: Leikkaussalipäivystys anestesiologialla TAYS:ssa 3 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Kliiniset taidot: Ensiapupäivystys TAYS:ssa 6 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
20. Jaksaminen				
Kliiniset taidot: Psykiatrisen potilaan haastattelu Pitkäniemessä 3 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
21. Abdominal complaints (Vatsavaivat)				
Kliiniset taidot: Group meetings in surgical or internal medicine wards 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
22. Nivelkipu				
Kliiniset taidot: Kliininen harjoittelu TAYS:ssa, Hatanpäällä tai COXA:ssa (kirurgia / sisätaudit) 3 aamupäivää	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
23. Häätötilanteet				
Kliiniset taidot: Teho-osaston opetuskierto (anestesiologia) 1 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
KLIININEN				
4. vuosikurssi kevät tai 5. vuosikurssi syksy				
LASTEN KURSSI				

(jatkuu)

Liite 1. (jatkuu)

Klinikka: Opetuspoliklinikka (2 viikkoa lastentautien poliklinikalla)	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Jokin lastentautien erityispoliklinikka (esim. munuais tai diabetes) 1 pv	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Lastenneurologian osasto ja poliklinikka sekä niiden ryhmäopetukset 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Lasten- ja nuorten teho- ja tarkkailuosasto (myös ylilääkärin kierto) 2 pv	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Neonatologinen yksikkö - vastasyntyneiden hoito (myös ryhmäopetus) 2 pv	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Lasten infektio-osasto (myös ryhmäopetus) 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Lasten ja nuorten kirurginen yksikkö 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Päivystys lastentautien ensiavussa 2*6 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Ryhmäopetukset muilla osastoilla tai poliklinikoilla: Hematologia, näytteen otto lapselta, lapsen neurologinen status sekä astmaohjaus 8 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Kirurgia/sisätaudit				
Kirurgian leikkaussalipäivystykset TAYS:ssa (myös vapaaehtoiset) 2*5 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Ensiavun päivystykset (myös vapaaehtoiset), sisätautien päivystysosasto ja tarkkailuosasto 1 vko				
Seinäjoen keskussairaalan kirurgian ja sisätautien viikot (myös päivystys ensiavussa ja leikkaussalissa) 4 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Gastroenterologian osastot ja ryhmäopetukset osastoilla 2 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Hatanpään sairaalan kirurgian viikot 2 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Kirurginen viikko TAYS:ssa 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Reumaviikko 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Sisätautien osasto 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

(jatkuu)

Liite 1. (jatkuu)

Klinikka: Sisätautien poliklinikka (myös nuorten diabetespoliklinikka ja munuais tai yleissisätautipoliklinikka) 2 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Sydän viikot kardiologisilla osastoilla, sydänkirurgisella vuodosastolla ja niiden ryhmäopetukset 2 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Ortopedia ja traumatologia sekä Tekonivelsairaala COXA 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: plastiikkakirurgia ja käsikirurgia, myös opetuskierröt ja opetuspoliklinikat 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Ryhmäopetus: Pattipoli 3-3,5 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Gynekologia				
Naistentautien päivystys 6 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Opetus synnyttämättömien osastolla (osastolla jonkin verran myös synnyttäneitä) 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Opetus äitiyspoliklinikalla 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Opetus synnytysosalissa (myös keisarileikkauksiin mahdollisuus päästä) 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Ryhmäopetus: Synnytyslääkärin opetus sekä kandimeeting 3 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit				
Klinikka: Opetuspoliklinikka 2 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Ryhmäopetus: Opetuskierto silmä-, korva ja suusairauksien osastolla sekä ylläkkärin osastokierröt 1 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Tutustuminen leikkausosastoon, hammas ja suusairauksien poliklinikkaan, foniatrian poliklinikkaan sekä kuulokeskukseen 4 pv	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Potilastyötä 2,5 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Päivystys 6 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Potilastentti	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
5. vuosikurssin kevät tai 6. vuosikurssin syksy				

(jatkuu)

Liite 1. (jatkuu)

Klinikka: Radiologian päivystystyöskentely TAYS:ssa 3 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Anestesiologia				
Ryhmäopetukset ja ryhmätyöt 1 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Anestesiaharjoittelu leikkaussalissa 2 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Neurologia				
Ryhmäopetukset 20,5 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Opetuspoliklinikka 20 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Osastokierrot 10 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Potilastentti 3-4 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Keuhkosairaudet				
Klinikka: Opetuspoliklinikka 16 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Astma- ja keuhkoseminaarit sekä ryhmäopetukset 10 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Uniyksikkö 3 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Kierrot keuhko-osastoilla ja niissä tutkitut potilaat	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Bronkoskopiat	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
PTH , Yleislääketiede				
Klinikka: Pohjanmaalla ja Pirkanmaalla terveyskeskuksissa (myös iltapäivystykset) 4 viikkoa yhteensä	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Pirkanmaalla neuvolassa ja kouluterveydenhuollossa 1,5 pv	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Silmätautioppi				
Ryhmäopetukset 2 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Opetuspotilaat 4 pv	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Silmäpäivystys	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Psykiatria				

(jatkuu)

Liite 1. (jatkuu)

Aikuispsykiatrian klinikka (puolet ajasta avohoidossa ja puolet sairaalassa) 6 vko	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Aikuispsykiatrien osastokierrot Pitkäniemessä	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Aikuispsykiatriassa päihdepsykiatrian poliklinikan tutustumiskäynti ja muut tutustumiskäynnit 4 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Lasten psykiatrian klinikka 3 pv	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Nuorisopsykiatrian klinikka 2 pv	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Kuntoutus				
Ryhmäopetukset ja seminaarit	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Tutustuminen mm. fysioterapiaan, mielenterveyskuntoutukseen, KELAan.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Onkologia	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Iho				
Klinikka: Opetuspotilaat	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Ryhmäopetukset sekä haavaopetus	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Sukupuolitautilien poliklinikka 2 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Osastopotilaiden tutkiminen + potilaskierro 1,5 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
Klinikka: Allergiayksikkö 7 h	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.	1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

Liite 2. Tulokset

Opetustilaisuus ja sen nimi	Lapsi- kontaktien määrä yhteensä	Lapsi- kontaktien määrä / opiskelija, keskiarvo	Lapsi- kontaktien määrän vaihteluväli		Lapsi- kontaktien kesto yhteensä (min)	Lapsi- kontaktien kesto / opiskelija, keskiarvo	Lapsikontaktien keston vaihteluväli		Lapsikontaktit / opiskelijaryhmän koko, keskiarvo			Lapsikontaktin laatu, keskiarvo			
			Min	Max			Min	Max	Yksin	Pareittain	Ryhmässä	Demon- straatio	Anam- neesi	Status	
PREKLIININEN															
1. vuosikurssi															
1. Johdanto															
Kliiniset taidot /opintokäynnit sairaalassa ja terveyskeskuksessa: Potilas-lääkärisuhde (sekä potilaan että lääkärin kannalta)	1	0,14285714	0	1	30	4,285714286	0	30	0	1	0	1	0	0	
6. Lisääntyminen, kasvu ja kehitys															
Kliiniset taidot: Kommunikaatiotaidot lastenpsykiatriassa lastentautien klinikalla tai poliklinikalla TAYS:ssa	2	0,28571429	0	1	55	7,857142857	0	30	0	2	0	1	1	0	
Opintokäynti: Äitiysneuvola ja / tai lastenneuvola Tampereen tai lähikuntien neuvoloissa	10	1,42857143	0	4,5	405	57,85714286	0	180	10	0	0	10	0	0	
2. vuosikurssi															
10. Hermoston autonomiset ja integroivat toiminnot															
Opintokäynti: Kulttuurin monet kasvat.	7,5	1,07142857	0	7,5	180	25,71428571	0	180			7,5	7,5			
3. vuosikurssi															
Kliiniset taidot: Päivystys terveyskeskuksessa Tampereen lähikuntien terveyskeskuksissa	10	1,42857143	0	3	165	23,57142857	0	45	10			10			
Kliiniset taidot: terveyskeskustyöskentely Tampereen lähikuntien terveyskeskuksissa	1	0,14285714	0	1	20	2,857142857	0	20	1				1		

(jatkuu)

Liite 2. (jatkuu)

16. Infektio														
Kliiniset taidot: Lapsipotilaan tutkiminen lastentautien klinikassa (lastentaudit)	3	0,42857143	0	1	75	10,71428571	0	30		3			1	2
Kliiniset taidot: vapaaehtoinen päivystys lastentautien päivystyspoliklinikalla	32	4,57142857	0	10	960	137,1428571	0	300	17,5	14,5		29,5	1,5	1
18. Hermoston toimintahäiriöt														
Kliiniset taidot: Lastenneurologiaa eri TAYS:n osastoilla tai poliklinikoilla	12	1,71428571	0	5	120	17,14285714	0	30			12	12		
4. vuosikurssi (syksy)														
Kliiniset taidot: Terveyskeskustyöskentely Tampereen lähikuntien terveyskeskuksissa (yleislääketiede)	1	0,14285714	0	1	30	4,285714286	0	30	1					1
Kliiniset taidot: Leikkaussalipäivystys anestesiologialla TAYS:ssa	2	0,28571429	0	1	90	12,85714286	0	60	2			1		1
Kliiniset taidot: Ensiapupäivystys TAYS:ssa	1,5	0,21428571	0	1,5	30	4,285714286	0	30		1,5				1,5
20. Jaksaminen														
Kliiniset taidot: Psykiatrisen potilaan haastattelu Pitkäniemessä	1	0,14285714	0	1	20	2,857142857	0	20		1			1	
YHTEENSÄ	84	12			2180	311,4285714			41,5	23	19,5	72	5,5	6,5
KLIININEN, ILMAN LASTENTAUTIEN KURSSIA														
4. vuosikurssin kevät tai 5 vuosikurssin syksy														
Kirurgia / sisätaudit														
Ensiavun päivystykset (myös vapaaehtoiset), sisätautien päivystysosasto ja tarkkailuosasto	7	1	0	2	200	28,57142857	0	60	7			3		4
Seinäjoen sairaalan kirurgian päivystys	3	0,42857143	0	1	80	11,42857143	0	30	1	2				3

(jatkuu)

Liite 2. (jatkuu)

Seinäjoen sairaalan sisätautien päivystys	1	0,14285714	0	1	45	6,428571429	0	45		1				1
Klinikka: Sisätautien osasto	1	0,14285714	0	1	15	2,142857143	0	15	1			1		
Klinikka: Diabetespoliklinikka sisätautien poliklinikalla	11,5	1,64285714	0	4	215	30,71428571	0	120	9,5	2		9,5		2
Klinikka: plastiikkakirurgia ja käsikirurgia, myös opetuskierrot ja opetuspoliklinikat	4	0,57142857	0	3	150	21,42857143	0	120		3	1	4		
KNK														
Päivystys	4	0,57142857	0	1	45	6,428571429	0	15	4			4		
Klinikka: Opetuspoliklinikka	8	1,14285714	0	2	220	31,42857143	0	60	5		3	3		5
Klinikka: Tutustuminen leikkausosaston toimintaan	6,5	0,92857143	0	3,5	23	3,285714286	0	20	6,5			6,5		
Klinikka: Tutustuminen foniatrian poliklinikkaan	1	0,14285714	0	1	30	4,285714286	0	30			1	1		
Klinikka: Potilastyötä	1	0,14285714	0	1	30	4,285714286	0	30			1	1		
5. vuosikurssin kevät tai 6 vuosikurssin syksy														
Anestesiologia														
Klinikka: Anestesiaharjoittelu leikkaussalissa	8	1,14285714	0	3	90	12,85714286	0	30	7	1		7		1
Keuhkosairaudet														
Klinikka: Opetuspoliklinikka	3	0,42857143	0	1	70	10	0	30			3	3		
PTH														
Klinikka: Pohjanmaalla terveyskeskuksessa	125	17,8571429	0	60	2500	357,1428571	0	1200	125			110		15
Klinikka: Pirkanmaalla terveyskeskuksessa	24	3,42857143	2	7	430	61,42857143	40	100	24			24		
Klinikka: Pirkanmaalla neuvolassa	43	6,14285714	4	10	960	137,1428571	80	240	43			43		
Klinikka: Pirkanmaalla kouluterveydenhuollossa	24	3,42857143	0	10	580	82,85714286	0	300	24			14		10
Silmätautioppi														
Silmäpäivystys	1	0,14285714	0	1	15	2,142857143	0	15		1		1		
Psykiatria														

(jatkuu)

Lite 2. (jatkuu)

Lasten psykiatrian klinikka	35	5	0	11	600	85,71428571	0	220	5	30		30	5	
Nuorisopsykiatrian klinikka	40	5,71428571	0	8	610	87,14285714	0	160	16	18	6	36	4	
Onkologia	3	0,42857143	0	2	15	2,142857143	0	10			3	3		
Iho														
Klinikka: Opetuspotilaat	2	0,28571429	0	1	35	5	0	30		1	1	1		1
Klinikka: Vastaanotto, allergiayksikkö	6	0,85714286	0	3	272	38,85714286	0	210		4	2	6		
Klinikka: Potilas / Prick	1	0,14285714	0	1	20	2,857142857	0	20			1	1		
YHTEENSÄ	363	51,8571429			7250	1035,714286			278	63	22	312	9	42
LASTENTAUTIEN KURSSI (4 vuosikurssin kevät tai 5 vuosikurssin syksy)														
Klinikka: Opetuspoliklinikka (2 viikkoa lastentautien poliklinikalla)	169	24,1428571	24	24,5	990	141,4285714	135	157,5	22		147	147		22
Klinikka: Jokin lastentautien erityispoliklinikka (esim. munuais tai diabetes)	22,5	3,21428571	0	4	840	120	0	180	22,5			22,5		
Klinikka: Lastenneurologian osasto ja poliklinikka sekä niiden ryhmäopetukset	29,5	4,21428571	0	9	522	74,57142857	0	180	7,5		22	26		3,5
Klinikka: Lasten- ja nuorten teho- ja tarkkailuosasto (myös ylilääkärin kierto)	3	0,42857143	0	2	50	7,142857143	0	30	3					3
Klinikka: Neonatologinen yksikkö - vastasyntyneiden hoito	15	2,14285714	1	3	250	35,71428571	10	60	12	3				15
Ryhmäopetus: Neonatologia	1	0,14285714	0	1	45	6,428571429	0	45			1	1		
Klinikka: Lasten infektio-osasto	12,5	1,78571429	0	2,5	230	32,85714286	0	40	12,5					12,5
Ryhmäopetus: Osasto-opetus	2	0,28571429	0	1	60	8,571428571	0	30	2					2
Klinikka: Lasten ja nuorten kirurginen yksikkö	27	3,85714286	0	15	720	102,8571429	0	300	8	19		10		17
Päivystys lastentautien ensiavussa	69	9,85714286	7	14	1380	197,1428571	140	280	50	19		35		34
YHTEENSÄ	350,5	50,0714286			5087	726,7142857			139,5	41	170	241,5	0	109

Liite 3. Tulosten vertailu

KONTAKTIEN MÄÄRÄ (kpl)				
	PREKLIININEN	KLIININEN, ilman lastentautien kurssia	LASTENTAUTIEN KURSSI	YHTEENSÄ
Opiskelija 1	14,5	49,5	43	107
Opiskelija 2	12	30,5	46,5	89
Opiskelija 3	10	41	54	105
Opiskelija 4	5	59	41	105
Opiskelija 5	4	45	46	95
Opiskelija 6	18,5	92	50,5	161
Opiskelija 7	20	46	69,5	135,5
YHTEENSÄ	84	363	350,5	797,5
SD	6,184658438	19,67806369	9,615216116	25,39099
KESKIARVO	12	51,85714286	50,07142857	113,92857
VAIHTELUVÄLI				
Min	4	30,5	41	89
Max	20	92	69,5	161
KONTAKTIEN KESTO (min)				
	PREKLIININEN	KLIININEN, ilman lastentautien kurssia	LASTENTAUTIEN KURSSI	YHTEENSÄ
Opiskelija 1	310	1090	535	1935
Opiskelija 2	360	512	635	1507
Opiskelija 3	365	860	895	2120
Opiskelija 4	65	1190	505	1760
Opiskelija 5	75	880	745	1700
Opiskelija 6	495	1608	747,5	2850,5
Opiskelija 7	510	1110	1024,5	2644,5
YHTEENSÄ	2180	7250	5087	14517
SD	180,2709601	338,9147947	188,0097199	501,63406
KESKIARVO	311,4285714	1035,714286	726,7142857	2073,8571
VAIHTELUVÄLI				
Min	65	512	505	1507
Max	510	1608	1024,5	2850,5
KONTAKTIEN TARKEMPI JAOTTELU (kpl)				
	PREKLIININEN	KLIININEN, ilman lastentautien kurssia	LASTENTAUTIEN KURSSI	YHTEENSÄ
KONTAKTI- RYHMÄN KOKO				
Yksin	41,5	278	139,5	459
Pareittain	23	63	41	127
Ryhmässä	19,5	22	170	211,5
KONTAKTIN LAATU				
Demonstraatio	72	312	241,5	625,5
Anamneesi	5,5	9	0	14,5
Status	6,5	42	109	157,5

PTH:N KURSSILLA KONTAKTIEN MÄÄRÄ (kpl)	
Opiskelija 1	27
Opiskelija 2	8
Opiskelija 3	20
Opiskelija 4	42
Opiskelija 5	27
Opiskelija 6	75
Opiskelija 7	17
YHTEENSÄ	216
KESKIARVO	30,8571429
SD	22,1165743